Europa-Parlamentet
2024-2029

Fiskeriudvalget

2024/2127(INI)

17.10.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om den flerårige plan for Østersøen og vejene frem
(2024/2127(INI))

Fiskeriudvalget

Ordfører: Isabella Lövin

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE.....10

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om den flerårige plan for Østersøen og vejene frem
(2024/2127(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1380/2013 af 11. december 2013 om den fælles fiskeripolitik, ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1954/2003 og (EF) nr. 1224/2009 og ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 og (EF) nr. 639/2004 samt Rådets afgørelse 2004/585/EF[1],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1139 af 6. juli 2016 om en flerårig plan for torske-, silde- og brislingebestandene i Østersøen og fiskeriet, der udnytter disse bestande, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2187/2005 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1098/2007 (forordningen om den flerårige plan for Østersøen)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet)[3],

– der henviser til Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter[4],

– der henviser til Rådets forordning (EØF) nr. 2115/77 af 27. september 1977 om forbud mod direkte fiskeri og landing af sild bestemt til industrien, bortset fra fødevareindustrien[5],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle[6],

– der henviser til EU's biodiversitetsstrategi for 2030 fremsat i Kommissionens meddelelse af 20. maj 2020 med titlen "EU's biodiversitetsstrategi for 2030 – Naturen skal bringes tilbage i vores liv" (COM(2020)0380),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. juni 2025 med titlen "Den europæiske havpagt" (COM(2025)0281),

– der henviser til konventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet fra 1992 (Helsingforskonventionen), som trådte i kraft den 17. januar 2000, og til Kommissionen til Beskyttelse af Havmiljøet i Østersøen, også kendt som Helsingforskommissionen (HELCOM),

---

[1] EUT L 354 af 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] EUT L 191 af 15.7.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1139/oj.
[3] EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
[4] EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.
[5] EFT L 247 af 28.9.1977, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1977/2115/oj.
[6] EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

– der henviser til baggrundsanalysen bestilt af Parlamentets Fiskeriudvalg med titlen "The multiannual plan for the Baltic Sea – A change in management needed" (Den flerårige plan for Østersøen – Der er behov for en ændring i forvaltningen), som blev offentliggjort af dets Generaldirektorat for Samhørighed, Landbrug og Socialpolitik i august 2025[7],

– der henviser til Europa-Parlamentets Forskningstjenestes studie fra september 2025 med titlen "Evaluation of the Baltic Sea multiannual Plan Regulation – European Implementation Assessment" (Evaluering af forordningen om den flerårige plan for Østersøen – vurdering af gennemførelsen på europæisk plan),

– der henviser til rapporten af 29. september 2025 fra Det Europæiske Miljøagentur med titlen "Europe's environment and climate: knowledge for resilience, prosperity and sustainability" (Europas miljø og klima: viden til at sikre modstandsdygtighed, velstand og bæredygtighed),

– der henviser til HELCOM's rapport af 31. oktober 2023 med titlen "State of the Baltic Sea 2023 – Third HELCOM holistic assessment 2016-2021" (Østersøens tilstand 2023 – Tredje helhedsvurdering fra HELCOM 2016-2021),

– der henviser til rapporten af 26. november 2024 fra Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) med titlen "Baltic Sea ecoregion – Ecosystem Overview" (Økoregionen Østersøen – Overblik over økosystemet), ICES-rådgivning 2024, afsnit 7.1,

– der henviser til ICES' rapport fra 2022 med titlen "Workshop on ICES reference points (WKREF1)", ICES Scientific Reports, 4:2, 70 s.,

– der henviser til ICES' rapport fra 2022 med titlen "Workshop on ICES reference points (WKREF2)", ICES Scientific Reports, 4:68, 96 s.,

– der henviser til ICES' rapport fra 2023 med titlen "Workshop on guidelines and methods for the design and evaluation of rebuilding plans for category 1-2 stocks (WKREBUILD2)", ICES Scientific Reports, 5:112, 79 s.,

– der henviser til rapporten fra november 2024 fra Kommissionens Fælles Forskningscenter med titlen "Scientific Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) – The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF-24-03 & STECF-24-07)" (Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) – Årlig økonomisk rapport for 2024 om EU's fiskerflåde (STECF-24-03 & STECF-24-07)),

– der henviser til rapporten fra september 2019 fra Det Mellemstatslige Panel om Klimaændringer med titlen "Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate" (Særrapport om havet og kryosfæren i et klima i forandring),

– der henviser til Copernicus-Havovervågningstjenestens niende statusrapport fra

[7] Baggrundsanalyse – "The multiannual plan for the Baltic Sea – A change in management needed", Europa-Parlamentet, Generaldirektoratet for Samhørighed, Landbrug og Socialpolitik, Temaafdelingen for Regionaludvikling, Landbrug og Fiskeri, august 2025.

september 2025 om havenes tilstand,

– der henviser til rapporten af 24. september 2025 fra Potsdam Institute for Climate Impact Research med titlen "Planetary Health Check 2025: A Scientific Assessment of the State of the Planet" (Rapport om planetens sundhed 2025: En videnskabelig vurdering af planetens tilstand),

– der henviser til den fælles erklæring af 18. september 2025 fra Kommissionens Generaldirektorat for Maritime Anliggender og Fiskeri og ICES med titlen "Adaptive science and coordination governance for cross-sector action towards Baltic Sea recovery" (Adaptiv videnskab og koordineret forvaltning med henblik på tværsektorielle tiltag til at forbedre Østersøens tilstand),

– der henviser til Fiskeriudvalgets rapport af 28. april 2025 med titlen "Arbejdsdokument om gennemførelsen af forordning (EU) 2016/1139 ("den flerårige plan for Østersøen"),

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Fiskeriudvalget (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at målene for EU's flerårige plan for fiskeriet i Østersøen (forordningen om den flerårige plan for Østersøen) ikke er blevet nået, og at den ikke har ført til genopretning og opretholdelse af bestandene af befiskede arter over niveauer, der kan give maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), eller til gennemførelsen af den økosystembaserede tilgang til fiskeriforvaltning, hvilket har mange katastrofale socioøkonomiske konsekvenser for fiskerisektoren;

B. der henviser til, at torskebestandene i Østersøen er kollapset og ikke er genoprettet, selv om der ikke har været målrettet fiskeri siden 2019;

C. der henviser til, at små kystfiskere tegner sig for 92 % af fartøjerne i Østersøen, mens de kun lander 7 % af den samlede vægt, men tegner sig for 22 % af den landede værdi, hvilket viser, at der er en højere værditilvækst i dette flådesegment;

D. der henviser til, at vurderinger foretaget af Kommissionens Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri viser, at bruttoværditilvæksten for småfiskere er faldet drastisk siden indførelsen af forordningen om den flerårige plan for Østersøen, hvilket udgør en trussel mod fødevaresikkerheden og øger EU's afhængighed af import;

E. der henviser til, at Østersøen lider under forskellige menneskeskabte belastninger og langvarig forringelse og er særlig sårbar i kraft af at være et lavvandet hav med genetisk unikke arter, der har udviklet sig til at leve i brakvand med et naturligt lavt salt- og iltindhold;

F. der henviser til, at belastninger fra forudgående led, f.eks. tilførsel af næringsstoffer og forurenende nedarvede kemikalier såsom kviksølv og polychloreret biphenyl, er faldet over tid, men at fiskeriet alligevel fortsat udgør en stor stressfaktor for vigtige fiskebestande;

G. der henviser til, at virkningerne af opvarmning af havvand som følge af de globale klimaændringer sker i et særlig højt tempo i Østersøen og forventes at få yderligere

vidtrækkende og oftest uvisse konsekvenser, herunder usikkerhed om fiskebestandenes fremtidige reproduktionsevne;

H. der henviser til, at medlemsstaterne fortsat fastsætter faretruende høje kvoter for fiskebestande, der ligger på eller tæt på et rekordlavt biomasseniveau, uden at tage hensyn til de niveauer, der kræves i henhold til forordningen om den flerårige plan for Østersøen og havstrategirammedirektivet, som også kræver afbalancerede fødenet og bestande med en sund størrelses- og aldersfordeling;

I. der henviser til, at industrielt fiskeri efter fiskemel og fiskeolie blev tilladt i Østersøområdet i 1995, og at fiskeriet siden da har udviklet sig via ordninger med individuelle omsættelige kvoter til at udgøres af færre og større fartøjer, der dominerer sildefangsterne; der henviser til, at kun 10 % og 17 % af fangsterne i henholdsvis Sverige og Finland i dag anvendes til direkte konsum;

J. der henviser til, at vurderinger og videnskabelig rådgivning, der kun vedrører enkelte arter, under de nuværende miljøforhold har resulteret i en strukturel overvurdering af bestandenes reproduktionsevne og samlede størrelse;

K. der henviser til, at rådgivningen fra ICES ikke i tilstrækkelig grad fremhæver risikofaktorer og bør forbedres, så den i højere grad afspejler kvaliteten af vurderingerne og relevante problemstillinger;

L. der henviser til, at ICES og Kommissionens Generaldirektorat for Maritime Anliggender og Fiskeri i september 2025 fastslog, at traditionel ensartet forvaltning af enkelte arter i Østersøen ikke længere er tilstrækkelig til at afhjælpe de konstaterede komplekse forhold;

M. der henviser til, at USA, Canada, New Zealand og Australien følger en mere forsigtig tilgang til fastsættelse af kvoter end EU og gør brug af eksplicitte usikkerhedsbuffere og genopbygningsplaner, der udløses automatisk, når grænseværdier overskrides;

N. der henviser til, at afgørelser om samlede tilladte fangstmængder (TAC'er), tekniske regler og afhjælpende foranstaltninger har været i strid med kravet i artikel 5 i forordningen om den flerårige plan for Østersøen om, at der skal vedtages foranstaltninger "for at sikre en hurtig genoprettelse af den relevante bestand til niveauer, som ligger over det niveau, der kan give MSY";

O. der henviser til, at forordningen om den flerårige plan for Østersøen havde til formål at udgøre en fleksibel ramme, der skulle tilpasses ud fra en regionaliseret tilgang, men at disse ændringer kun haft begrænset succes;

P. der henviser til, at flere af de EU-forordninger, der henvises til i forordningen om den flerårige plan for Østersøen, fastsætter, hvordan man undgår risici og vurderer sunde bestande og økosystemkomponenter, men at forvaltningsbeslutningerne ikke har fulgt dem i tilstrækkelig grad;

Q. der henviser til, at der i EU's beslutningssystem for TAC'er i dag skelnes mellem forvaltning af målarter og beskyttelsesbehov hos andre arter, selv om de er en del af det samme økosystem og har de samme behov for at opnå en sund tilstand;

R. der henviser til, at hjemmehørende arters jagt efter bytte er en naturlig del af Østersøens økosystem; der henviser til, at videnskabelig dokumentation viser, at deres indvirkning på fiskebestandene er lokal og kontekstspecifik, og at de samlede virkninger er begrænsede;

S. der henviser til, at der afholdes forberedende drøftelser om TAC-afgørelser i Forummet for Fiskeri i Østersøen (Baltfish), en gruppe, der mangler gennemsigtighed sammenlignet med andre af EU's forberedende organer og arbejdsgrupper;

Hastende tiltag

1. opfordrer Kommissionen og Rådet til at anvende alle tilgængelige retlige redskaber til at standse enhver yderligere forringelse, der vil medføre en risiko for et fuldstændigt sammenbrud i fiskebestandene i Østersøen, herunder ved at anvende delegerede retsakter, fælles henstillinger og artikel 5 og 8 i forordningen om den flerårige plan for Østersøen, bestemmelserne i artikel 12 i forordningen om den fælles fiskeripolitik og initiativer fra medlemsstaternes side i henhold til artikel 8, 11, 13, 17 og 20 i forordningen om den fælles fiskeripolitik, enten ensidigt eller via regionalisering i henhold til artikel 18;

2. opfordrer indtrængende Kommissionen til at standse status quo-tilgangen til fortsat fiskeri i Østersøen og i stedet gå over til en genopretnings- og genopbygningsfase;

3. opfordrer til hurtig indførelse af forsigtighedsbuffere som reaktion på den seneste tids gentagne og strukturelle overvurderinger af bestandenes størrelse og produktivitet for de fleste fiskebestande i Østersøen, som har ført til flere års uopdaget overfiskeri; opfordrer indtrængende Rådet til at fastsætte TAC'er på mindst 50 % under F_{MSY} for alle bestande, der når under de udløsende niveauer, der er fastsat i forordningen om den flerårige plan for Østersøen;

4. opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at overveje at iværksætte nødforanstaltninger i henhold til artikel 12 og 13 i forordningen om den fælles fiskeripolitik og til hurtigt at forberede tiltag ved at analysere omkostningerne og fordelene ved at lukke størstedelen af fiskeriet, hvor der tages højde for tabte indtægter, indkomstmuligheder, fødevaresikkerhed og de fremtidige omkostninger ved ikke at handle;

5. opfordrer Kommissionen til at udarbejde en liste over yderligere afhjælpende foranstaltninger som anført i artikel 5 i forordningen om den flerårige plan for Østersøen, som kan anvendes på grundlag af bestemmelser i den eksisterende lovgivning for at opnå en genopretning af bestande, der i øjeblikket befinder sig på kritiske niveauer i Østersøen;

6. fremhæver, at sådanne afhjælpende foranstaltninger skal omfatte oprettelse af områder til genopretning af fiskebestande og lukninger med fokus på overvintringsområder og områder, hvor arter samles før gydning, samt gyde- og opvækstområder i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningen om naturgenopretning;

7. minder Kommissionen om nødvendigheden af at beskytte konsumfiskeri med begrænsede landinger ved at tillade sådant fiskeri i genopbygningsfaser og dermed understøtte en retfærdig overgang til en kulstoffattig fiskerflåde med lav

miljøpåvirkning;

Ændring af den videnskabelige rådgivning

8. opfordrer indtrængende Kommissionen til straks at anmode ICES om at udarbejde økosystembaseret rådgivning, der omfatter flere arter, og som tager højde for miljøændringer og indeholder økosystembaserede referencepunkter og økosystemtilpasset fiskeridødelighed, samt supplerende indikatorer, der bringer forordningen om den flerårige plan for Østersøen i overensstemmelse med kravene i havstrategirammedirektivet, f.eks. med henblik på at medtage indikatorer for store fisk;

9. opfordrer Kommissionen til at anmode ICES om at medtage forsigtighedsbuffere i den videnskabelige rådgivning og afskaffe enhver anvendelse af intervaller over MSY og om at udarbejde rådgivning om fastsættelse af "økosystemlofter", der begrænser den samlede biomasse, der kan fjernes fra et økosystem;

10. opfordrer Kommissionen til at kræve, at alle bestandsvurderinger anvender B_{MSY}-referencepunkterne for biomasse som afspejlet i målene i forordningen om den flerårige plan for Østersøen og den fælles fiskeripolitik;

11. opfordrer Kommissionen til at anmode om videnskabelig rådgivning, der klart fremhæver de risici, der er forbundet med miljøets nuværende tilstand og den øgede usikkerhed som følge af klimaændringer;

12. opfordrer Kommissionen til at anmode om en revision af de nuværende fangstregler, i anerkendelse af at dette er en intern ICES-proces, for så vidt som den er afhængig af nye lovgivningsmæssige regler eller en ændring i fortolkningen af de eksisterende regler;

13. opfordrer Kommissionen til at anmode ICES om at udarbejde vejledning til medlemsstaterne og Kommissionen om, hvordan videnskabelig rådgivning skal fortolkes således, at den er i overensstemmelse med økosystem- og forsigtighedstilgangene, samtidig med at Østersøens modstandsdygtighed genopbygges;

14. opfordrer Kommissionen til at overveje at udarbejde klare og gennemsigtige regler for fastsættelse af TAC'er, der er nøje afstemt med målene i forordningen om den flerårige plan for Østersøen og i overensstemmelse med ny økosystembaseret rådgivning, der omfatter flere arter; anmoder Rådet om at offentliggøre årlige rapporter, der redegør for og begrunder TAC-afgørelser og andre foranstaltninger, med henblik på at gøre TAC-fastsættelsesproceduren og drøftelserne i Baltfish åbne og gennemsigtige for offentligheden og gøre medlemsstaterne ansvarlige for deres afgørelser;

15. opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at basere enhver tilgang vedrørende naturlig jagt efter bytte på et videnskabeligt grundlag og prioritere forebyggende, ikkedødbringende og lokalt målrettede foranstaltninger og til at sikre passende overvågning, finansiering og samarbejde mellem interessenter med henblik på at gennemføre effektiv afbødningspraksis;

Lovændringer

16. opfordrer indtrængende Kommissionen til at indlede en revision af forordningen om den

flerårige plan for Østersøen med henblik på at medtage økosystemreferencepunkter, der fastlægger et "sikkert spillerum", som integrerer produktivitet, trofiske relationer, biodiversitet, virkninger på habitater og miljømæssig kapacitet og giver garantier, der begrænser alt for optimistisk rådgivning om én bestand; understreger, at revisionen skal omfatte miljømæssige reaktionsmekanismer, der udløser forvaltningsforanstaltninger, hvilket kræver et reduceret fiskeritryk på tværs af alle bestande for at beskytte hele fødenettet, hvis økosystemreferencepunkterne peger på en reduktion i økosystemets samlede produktivitet;

17. opfordrer Kommissionen til at oprette en forvaltningsgruppe for økosystemet i Østersøen, der integrerer HELCOM's og ICES' ekspertise, og til at oprette en permanent interessentrådgivningsplatform, der hovedsagelig består af lokale aktører i kystsamfund såsom erhvervsfiskere, fritidsfiskere, turismeinteressenter, ikkestatslige organisationer og lokale myndigheder, med henblik på at give input til TAC-beslutninger og andre foranstaltninger;

18. opfordrer Kommissionen til at præcisere og fastsætte regler for acceptable risikoniveauer og tidsrammer i forbindelse med forpligtelser til at genopbygge bestande, genoprette natur og opretholde sunde økosystemer;

19. opfordrer Kommissionen og Rådet til at overveje juridisk bindende regler om automatisk udløsning af foranstaltninger, når bestande når under de udløsende værdier, der er fastsat i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, for at bringe EU på linje med bedre forvaltede regioner såsom Australiens, New Zealands, Canadas og USA's;

20. opfordrer Kommissionen og Rådet til at genindføre det forbud mod fiskeri til andre formål end konsum, som var gældende indtil 1995, hvor undtagelser oprindeligt kun var tilladt, forudsat at det pågældende fiskeri ikke indebar en risiko for uoprettelige miljøskader;

21. opfordrer Kommissionen og Rådet til at foreslå et moratorium for industritrawling og standsning af alle former for bundtrawl i kystområder og lavvandede områder og i alle typer beskyttede havområder, indtil der er udarbejdet sådanne retlige regler og kriterier;

°

° °

22. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Østersøen er ramt af en krise, og vi er nødt til hurtigst muligt at lave om på den måde, vi behandler dette havområde på. På kort sigt er det irrelevant, om der findes tilstrækkelige regler eller ej, for Østersøen kan ikke vente på ajourførte eller nye regler. På ministermødet "Vores Østersø" i Stockholm i september 2025 sammenfattede HELCOM's eksekutivsekretær situationen:

"Hvis vores hav var en menneskelig patient, ville man sige, at hun er i kritisk tilstand. Hun kan stadig overleve, men der er ingen garantier. En patient med behov for intensiv pleje, som kræver en øjeblikkelig og vedholdende indsats fra kompetente og kyndige lægers side, og hvis succes afhænger af en rettidig anvendelse af de bedste og mest avancerede behandlingsformer."

Denne betænkning indeholder både en opfordring til handling nu og her og forslag til en række vigtige langsigtede ændringer. At vores patient, Østersøen, har behov for akut behandling, er imidlertid ikke noget, der kræver drøftelser eller debat, det er et spørgsmål om at handle nu med de midler, vi allerede har.

Dette forslag er heller ikke en opfordring til trinvise tilpasninger. Det er en opfordring til hurtigst muligt at foretage den nødvendige korrektion af systemiske mangler i lovgivningen. Hvis vi sætter ind, vil disse ændringer udstikke en holdbar vej hen imod økologisk genopretning, øget indkomst for kystfiskere, øget fødevaresikkerhed og overholdelse af EU-retten.

Tiltagene i dette forslag bør forstås som tre særskilte dele med forskellige tidshorisonter:

1. øjeblikkelige tiltag, der kan tages inden for de nuværende rammer

2. de nødvendige skridt til at udarbejde passende videnskabelig rådgivning og referencepunkter for økosystemer

3. forslag til en ny tilgang til forvaltningen af Østersøen, som vil kræve lovgivningsmæssige ændringer af den flerårige plan.

Genopretning af økosystemet ved hjælp af omgående tiltag

Det står klart, at Østersøens økosystem har brug for en nulstilling, og at en fortsættelse af den nuværende praksis ikke kan accepteres. Fiskeri, der overvejende er rettet mod fiskemel til laksedambrug og minkfarme, er ikke en tilstrækkelig god grund til at sætte fremtidens økosystemtjenester i et sundt Østersøen på spil. De engang så rigelige bestande af østersøtorsk er på tragisk vis brudt sammen, og de kommercielle fiskebestandes biomasse er i dag historisk lav og er kun en lille brøkdel af, hvad Østersøen ville være i stand til at producere, hvis ikke der var fiskeri. Dette hav har brug for en vej hen imod genopretning, der understøttes af klart formulerede mål for sikre niveauer af fiskebestande samt deres størrelses- og aldersfordeling, og som fuldt ud integrerer andre velkendte økosystemhensyn. Manipulationen med økosystemet i et helt havområde skal stoppe. Østersøen bør i stedet gøres til et pilotområde for en ny holistisk økosystemforvaltning, der prioriterer fiskeri med lav miljøpåvirkning til konsum, og nye videnskabelige tilgange.

Fastsættelse af biomassemål, der ligger et godt stykke over dem, der anvendes i dag, er den hurtigste vej til at skabe en sikkerhedsmargen for ændringer forbundet med eutrofiering, forurening og stigende vandtemperatur samt konsekvenserne heraf for usikkerheden vedrørende fiskebestandenes udvikling. Dette kan og skal gøres i dag ved hjælp af alle de eksisterende værktøjer og regler. Der vil sandsynligvis være flere år med nødvendige reduktioner i de nuværende TAC-niveauer, men i sidste ende vil et genopbygget og mere modstandsdygtigt økosystem give enorme fordele for kystfiskersamfundene og for vores borgere.

En styrkelse af kommercielle fiskebestandes biomasse i Østersøen er også afgørende for hele økosystemets modstandsdygtighed, som især er vigtig i et klima i hastig forandring. Havet er en stor kilde til kulstofdræn og binder næsten en tredjedel af alle de CO_2-emissioner, som vi forårsager. Sunde vildtlevende fiskebestande spiller en central rolle for at opretholde havets evne til at binde kulstof, og de er afgørende for at stabilisere hele fødenettet.

En stærk fiskebiomasse vil også sikre fødevaresikkerheden i tider med geopolitisk ustabilitet. Den vil også bidrage til renere og klarere vand, mindske forekomsten af mikroalger og genoprette kystøkosystemernes sundhed.

Økonomisk set vil stærkere fiskebestande også medføre øget stabilitet for fiskeriet ved at sikre mere forudsigelige fangster over tid og dermed gøre fiskerne og kystsamfundene mindre sårbare. Det vil også mindske den tid, der skal bruges på fiskeri, og reducere brugen af brændstoffer og dermed også bane vejen for en mere gnidningsløs grøn og retfærdig omstilling væk fra afhængigheden af fossile brændstoffer.

Ny videnskabelig støtte og rådgivning i en verden i forandring

Systemet for udformning og udarbejdelse af videnskabelig rådgivning skal reformeres. ICES leverer værdifulde bestandsvurderinger og påpeger usikkerheder, men gør ikke brug af forsigtighedsbuffere. Dette ansvar ligger hos ledere, der igen og igen har valgt at træffe risikobetonede beslutninger. Kommissionen skal derfor kræve, at ICES udarbejder klarere sammenfatninger om risici, usikkerheder og centrale spørgsmål, der er relevante for hver enkelt rådgivning. Desuden kan vurderinger af enkelte arter ikke længere anses for tilstrækkelige, hvis der er tydelige indvirkninger på hele økosystemet. Rådgivningen skal udvikles i retning af en reelt økosystembaseret tilgang.

Dette skift er ikke noget, der kan vælges til eller fra. Alt for længe har man i fiskeriforvaltningen betragtet arter hver for sig uden at tage hensyn til deres rolle i bredere økosystemer, selv om både havstrategirammedirektivet og den fælles fiskeripolitik (siden 2013) har fastsat en økosystembaseret tilgang. Fugle, pattedyr og ikkemålfiskearter er afhængige af de samme ressourcer, og deres behov skal afspejles i fastsættelsen af kvoter. Sunde og mangfoldige fiskebestande er uundværlige ikke blot for havets biodiversitet, men også for fødevaresikkerheden under klimastress, både for mennesker og for arter, der lever i Østersøen.

Fra et videnskabeligt perspektiv vil større og mere afbalancerede bestande gøre det muligt at foretage sikrere og mere præcise vurderinger af både økosystembehov og biomasseniveauer, så man undgår den nuværende cyklus med fastsættelse af kvoter, der holder bestandene tæt på tærsklerne for bestandenes sammenbrud. Ved at mindske kompleksiteten af blandet fiskeri, hvor de svageste bestandskomponenter får kvoterne til at falde og begrænser sektoren, vil en sundere biomasse også sikre en fremtid for små kystfiskere, som i dag ikke engang kan nå

deres kvoter. Endelig vil stærkere bestande afhjælpe konflikter med naturlige rovdyr, ved at konkurrencen om knappe ressourcer mindskes.

De fragmenterede retlige havrammer

Et centralt spørgsmål er den retlige uklarhed forbundet med den flerårige plan og dens forhold til havstrategirammedirektivet, den fælles fiskeripolitik og nationale forpligtelser. Den flerårige plan er direkte knyttet til havstrategirammedirektivet, som forpligter fiskeriet til at forebygge forringelse af økosystemer og beskytte biodiversiteten, fødenet og fiskebestandenes struktur og alders- og størrelsesfordeling. I praksis er der imidlertid snarere tale om aspirationer end om bindende krav. Hierarkiet og samspillet mellem den flerårige plan, havstrategirammedirektivet, den fælles fiskeripolitik og nationale foranstaltninger skal derfor præciseres for at sikre lovgivningsmæssig sammenhæng og resultater, der kan håndhæves, frem for frivillige mål.

Trods gode hensigter har den flerårige forvaltningsplan for Østersøen ikke ført til et bæredygtigt fiskeri. Med undtagelse af sild i Rigabugten og i et vist omfang rødspættebestanden er de fleste kommercielle fiskebestande i tilbagegang eller er allerede brudt sammen. Dette understøttes af ICES' videnskabelige rådgivning, HELCOM's helhedsvurdering fra 2023 og baggrundsundersøgelser til PECH-udvalget. Problemet er ikke ulovligt fiskeri, men systematisk overfiskeri inden for politisk aftalte samlede tilladte fangstmængder (TAC'er). Selv om Europa-Parlamentet er medlovgiver, har det hidtil undladt at sende et stærkt signal om misbilligelse til Rådet. I denne betænkning argumenteres der for, at det nu er helt afgørende at sende et sådant signal. Den flerårige plans kernemål om at opretholde befiskede arter over de niveauer, der kan give maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), er ikke blevet opfyldt, og fiskerne står tilbage uden fangster og indkomst. I stedet har man rutinemæssigt truffet beslutninger, der har tilsidesat forsigtighedsprincippet, overskredet tærskler såsom Btrigger og bragt økosystemets sundhed i fare, hvilket har undermineret ikke kun målfiskebestande, men også havmiljøet generelt.

Patienten Østersøen er i vores hænder. Hun har lidt tab af vitale funktioner, f.eks. da torskebestandene passerede det punkt, hvor der er brug for akut behandling. Den indre blødning skal stoppes, og luftvejene skal genoprettes. Denne patient har ikke brug for flere lange debatter om, hvilke procedurer der skal prøves, eller hvilke yderligere undersøgelser der skal foretages. Eksperternes vurdering er krystalklar: Patienten har brug for hjælp nu.